
Bibliografia

Sztuka i Dokumentacja nr 10, 90

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZYPISY

- ¹ Kategoria ta, opracowana w całości przez Jana Świdzińskiego, której głównym postulatem jest pragmatyzm wszelkich sytuacji twórczych, a więc powiązanie sztuki z otaczającą ją rzeczywistością, stanowiła teoretyczne zaplecze jego działań artystycznych; zob. Jan Świdziński, *Sztuka jako sztuka kontekstualna* (Warszawa: Galeria Remont, 1977).
- ² Zob. <http://swidzinski.art.pl/bio.html>.
- ³ W 1970 roku J. Świdziński opublikował artykuł „Spór o istnienie sztuki”, który był poważnym krokiem, by teoretycznie uporządkować dotychczasowe koncepcje; w sierpniu 1976 roku w Lund wydał słynny manifest „Sztuka jako sztuka kontekstualna”; w tym samym roku wziął udział w prestiżowej konferencji w Toronto, gdzie przedstawiał swoją teorię m.in. wobec Josepha Kosutha i Art and Language.
- ⁴ Jan Świdziński, jedna z tez - „B”, prezentowana podczas wystawy *Kontekst Drugi* w Galerii Labirynt, (Lublin, luty 1977).
- ⁵ Jan Świdziński, Jan Świdziński, „12 punktów sztuki kontekstualnej”, w: *Art as Contextual Art*, (Lund: Galerie St. Petri, 1976). Kat. wyst. Por. punkt 1, (<http://www.swidzinski.art.pl/12punktow.html>).
- ⁶ Chodzi o „rzecz” w rozumieniu heideggerowskim – po nawiązaniu relacji z przedmiotem poprzez jego użycie; zob. Ewa Domańska, „Problem rzeczy we współczesnej archeologii”, w: *Rzeczy i ludzie. Humanistyka wobec materialności*, red. Wojciech Piasek Jacek Kowalewski, Marta Śliwa (Olsztyn: UWM, 2008), 27-60.
- ⁷ Kwestię stosowania przez artystów przedmiotów gotowych – *ready-mades* lecz przede wszystkim tworzenia ich nieodróżnialnych kopii wyczerpująco rozpatruje Arthur Coleman Danto w szeregu tekstów począwszy od słynnego artykułu *Świat sztuki*, zainicjowanego przez artystyczne wydarzenie, jakim było wystawienie przez Warhola dzieła *Brillo Box* (Nowy Jork, Stable Gallery, 1964). Warto się zastanowić, na ile czyjaś wypowiedź może spełniać funkcję przedmiotu (tekstu) gotowego i czy, jeśli zostaje powtórzona przez kolejną osobę w innym kontekście komunikacyjnym, jest już nie tą wypowiedzią, a staje się jej „nieodróżnialną” kopią(?).
- ⁸ Zob. Łukasz Guzek, „Obraz-tekst. Struktury obrazowe oparte na tekście w konceptualnych i postkonceptualnych pracach Josepha Kosutha i Jana Świdzińskiego”, *Dyskurs* 12, (2011): 155-77.
- ⁹ Zob. m.in. Jan Świdziński, „Modele sztuki”, <http://swidzinski.art.pl/modele.html>.
- ¹⁰ Świdziński, „12 punktów sztuki kontekstualnej”, punkt 1.11, (<http://www.swidzinski.art.pl/12punktow.html>).
- ¹¹ Używam określenia „anestetyka” za Wolfgangiem Welschem, aby nazwać stan swoistej pustki – tworzenia namiastek zadrażniających wyobraźnię w miejsce realnych doznań zmysłowych, zob. Wolfgang Welsch, „Estetyka i anestetyka”, w: *Postmodernizm. Antologia przekładów*, red. Ryszard Nycz (Kraków: Baran i Suszczyński, 1997), 520-46.
- ¹² Gérard Genette, „Palimpsesty. Literatura drugiego stopnia”, w: *Współczesna teoria badań literackich za granicą*, t. 4, cz. 2, red. Henryk Markiewicz (Kraków: WL, 1996), 316-66.
- ¹³ Jonathan Culler, „Presupozycje i intertekstualność”, w: *Studia z teorii literatury*, t. 2, red. Henryk Markiewicz (Wrocław: Ossolineum, 1988), 36-50.
- ¹⁴ Julia Kristeva, *Semiotike* (Paris: Seuil, 1969).
- ¹⁵ Roland Barthes, „De l'oeuvre au texte”, w: *Oeuvres complètes*, t. 2, red. Éric Marty (Paris: Seuil, 1994).
- ¹⁶ W tym miejscu używam poszerzonej definicji pojęcia „tekst”, jako „tekst kultury”, obejmującej również inne formy wypowiedzi, niekoniecznie tradycyjnie werbalne.
- ¹⁷ Genette, „Palimpsesty. Literatura drugiego stopnia”, 324.
- ¹⁸ Zestawienie przytoczone w tekście Ł. Guzka do katalogu wystawy retrospektywnej J. Świdzińskiego pt. *Jest jak jest*, (Piotrków Trybunalski, 2009).
- ¹⁹ Włączam dopisek w nawiasie by doprecyzować zbudowane powiązanie – przypominając, że sztuka dla J. Świdzińskiego pozostaje w ścisłym związku z prawdą rozumianą jako adekwatność wypowiedzi i kontekstu sytuacji.
- ²⁰ Definicja sztuki w ujęciu kontekstualnym opublikowana po raz pierwszy w Lund (1976); tu przytoczona za: *12 punktów sztuki kontekstualnej*, punkt 8.
- ²¹ Zaznaczam „zapisywanego”, ponieważ dużą rolę spełniała tu sama aktywność piśmienna – sposób zapisywania farbą tak, by niemożliwe było całkowite zamazanie słów.
- ²² Zarówno działanie w Mielniku, jak opisywana tu pokrótce sytuacja dot. Wystawy *Wolność i ograniczenie oraz Zamazywanie*, opisana została przez J. Świdzińskiego w: Jan Świdziński, *Sztuka i jej kontekst*, red. Łukasz Guzek i Bartosz Łukasiewicz (Piotrków Trybunalski - Radom: Ośrodek Działań Artystycznych w Piotrkowie Trybunalskim, Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu, 2009), 67-74.
- ²³ Tymi słowami Jan Świdziński określił treść cytatu w rozmowie z Bartoszem Łukasiewiczem. Por. Bartosz Łukasiewicz, „Wywiad z Janem Świdzińskim”, *Sztuka i filozofia*, nr 28 (2006).
- ²⁴ Walter Ong, *Oralność i piśmiennosc. Słowo poddane technologii* (Warszawa: Communicare, 2011).
- ²⁵ Drukowany baner eksponowano przy okazji wystawy *Jest jak jest*, (Piotrków Trybunalski, 2009).

BIBLIOGRAFIA

- Barthes, Roland. «De l'oeuvre au texte.» W: *Oeuvres complètes*, t. 2, red. Éric Marty, 1211-17. Paris: Seuil, 1994.
- Culler, Jonathan. «Presupozycje i intertekstualność.» W: *Studia z teorii literatury*, t. 2, red. Henryk Markiewicz, 36-50. Wrocław: Ossolineum, 1988.
- Domańska, Ewa. «Problem rzeczy we współczesnej archeologii.» W: *Rzeczy i ludzie. Humanistyka wobec materialności*, red. Wojciech Piasek Jacek Kowalewski, Marta Śliwa, 27-60. Olsztyn: UWM, 2008.
- Genette, Gérard. «Palimpsesty. Literatura drugiego stopnia.» W: *Współczesna teoria badań literackich za granicą*, t. 4, cz. 2, red. Henryk Markiewicz, 316-66. Kraków: WL, 1996.
- Guzek, Łukasz. «Obraz-tekst. Struktury obrazowe oparte na tekście w konceptualnych i postkonceptualnych pracach Josepha Kosutha i Jana Świdzińskiego.» *Dyskurs* 12, (2011): 155-77.
- Kristeva, Julia. *Semiotike*. Paris: Seuil, 1969.
- Łukasiewicz, Bartosz. «Wywiad z Janem Świdzińskim.» *Sztuka i filozofia*, nr 28 (2006).
- Ong, Walter. *Oralność i piśmiennosc. Słowo poddane technologii*. Warszawa: Communicare, 2011.
- Świdziński, Jan. «12 punktów sztuki kontekstualnej.» W: *Art as Contextual Art*. Lund: Galerie St. Petri, 1976. Kat. wyst.
- . «Modele sztuki.» <http://swidzinski.art.pl/modele.html>.
- . *Sztuka i jej kontekst*. red. Łukasz Guzek i Bartosz Łukasiewicz. Piotrków Trybunalski - Radom: Ośrodek Działań Artystycznych w Piotrkowie Trybunalskim, Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu, 2009.
- . *Sztuka jako sztuka kontekstualna*. Warszawa: Galeria Remont, 1977.
- Welsch, Wolfgang. «Estetyka i anestetyka.» Tłum. Małgorzata Łukasiewicz. W: *Postmodernizm. Antologia przekładów*, red. Ryszard Nycz, 520-46. Kraków: Baran i Suszczyński, 1997.